

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave
Matúškova 21, 833 16 Bratislava

**Národný pohotovostný plán pre prípad podozrenia a výskytu
prioritného škodcu *Bactericera cockerelli***

Predložil

Ing. Vladimír Urmanič
generálny riaditeľ ÚKSÚP

Schválil:

Ing. Richard Takáč
Minister pôdohospodárstva a rozvoja
vidieka SR

Bratislava, október 2025

OBSAH

1. Zoznam skratiek a pojmy	4
2. Legislatíva	4
3. Popis <i>Bactericera cockerelli</i>	5
4. Kompetencie orgánov rastlinolekárskej starostlivosti v oblasti kontroly výskytu škodcov ..	6
5. Prístup príslušných orgánov do priestorov profesionálnych prevádzkovateľov, iných príslušných prevádzkovateľov a fyzických osôb	8
6. Podozrenie z výskytu <i>Bactericera cockerelli</i>	9
7. Postupy na zaznamenanie zistení výskytu <i>Bactericera cockerelli</i>	9
8. Diagnostické laboratóriá	10
9. Potvrdenie výskytu <i>Bactericera cockerelli</i>	11
10. Geografické určenie vymedzenej oblasti	11
11. Informovanie Komisie, ostatných členských štátov, dotknutých profesionálnych prevádzkovateľov a verejnosti o výskyte <i>Bactericera cockerelli</i>	13
12. Dohľad a eradikácia	14
13. Rastlinolekárske opatrenia	14
14. Prieskumy vymedzených oblastí pre <i>Bactericera cockerelli</i>	15
15. Zrušenie vymedzenej oblasti	16
16. Protokoly, v ktorých sú opísané metódy vizuálnych prehliadok, odberu vzoriek a laboratórneho testovania	16
17. Zásady odbornej prípravy a školení	16
18. Finančné zabezpečenie	17
19. Odškodnenie v prípade nariadenia rastlinolekárskeho opatrenia	17
20. Platnosť	17
21. Zrušenie	18
Príloha č. 1	19
Obrazová príloha <i>Bactericera cockerelli</i>	19
Príloha č. 2	22
Zoznam pomôcok pre prácu v teréne	22
Príloha č. 3	23
Možnosti ochrany	23

Úvod

Cieľom vypracovania a vyhlásenia vo Vestníku Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky Národného pohotovostného plánu pre prípad podozrenia a výskytu prioritného škodcu *Bactericera cockerelli* je zabezpečiť rýchlú a účinnú reakciu v prípade podozrenia alebo potvrdenia výskytu prioritného škodcu *Bactericera cockerelli* na území Slovenskej republiky. *Bactericera cockerelli* patrí medzi prioritných škodcov Únie a zároveň je aj vektorom na prenos *Candidatus Liberibacter solanacearum*, baktérie, ktorá spôsobuje škody prevažne na rastlinách *Solanace* spp.. Oba tieto regulované škodlivé organizmy by mali na území Únie neprijateľný hospodársky, environmentálny či sociálny vplyv. Právny rámec na kontrolu škodcu *Bactericera cockerelli* je obsiahnutý v legislatívnych predpisoch EÚ a v národnej legislatíve.

Prípravu národného pohotovostného plánu zabezpečil Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave. Národný pohotovostný plán je podľa potreby vyhodnocovaný a aktualizovaný.

Orgány štátnej správy v rastlinolekárskej oblasti podľa § 4 a 5 zákona č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 405/2011“) majú zákonné právomoci na zabezpečenie účinných, preventívnych, monitorovacích a eradikačných opatrení na uplatňovanie tohto národného pohotovostného plánu uvedené v príslušnej legislatíve EÚ a národnej legislatíve.

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave v súlade s § 4 písm. g) zákona č. 405/2011 predkladá Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky opatrenie na predchádzanie výskytu a rozšírenia škodlivého organizmu *Bactericera cockerelli*. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky v súlade s § 3 písm. l) prvý bod zákona č. 405/2011 vyhlasuje vo Vestníku Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky opatrenie na predchádzanie výskytu a rozšírenia škodlivého organizmu *Bactericera cockerelli*.

Na účely tohto národného pohotovostného plánu sa používajú pojmy uvedené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031 o ochranných opatreniach proti škodcom rastlín, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 228/2013, (EÚ) č. 652/2014 a (EÚ) č. 1143/2014 a zrušujú smernice Rady 69/464/EHS, 74/647/EHS, 93/85/EHS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES a 2007/33/ES v platnom znení.

1. Zoznam skratiek a pojmy

Skratky:

EPPO – Európska a stredoziemská organizácia na ochranu rastlín

EÚ – Európska únia

MPRV SR – Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

NPP – Národný pohotovostný plán

OOR – odbor ochrany rastlín Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho v Bratislave

SCoPAFF – Stály výbor pre rastliny, zvieratá, potraviny a krmivá, sekcia zdravie rastlín

SR – Slovenská republika

ÚKSÚP – Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave

ISPM č. 9 – medzinárodná norma pre rastlinolekárske opatrenia „Pokyny pre programy eradikácie škodlivých organizmov“ (ďalej len „norma ISPM č. 9“)

ISPM č. 14 – medzinárodná norma pre rastlinolekárske opatrenia „Uplatnenie integrovaných opatrení systémovému prístupu pri riadení rizika škodlivých organizmov“ (ďalej len „norma ISPM č. 14“)

Pojmy:

„**hostiteľské rastliny**“ – sú rastliny *Solanum tuberosum*, *Solanum lycopersicum*, *Capsicum annuum*, *Solanum melongena* a *Nicotiana tabacum*, okrem osiva, peľu a rastlín v pletivových kultúrach.

2. Legislatíva

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031 z 26. októbra 2016 o ochranných opatreniach proti škodcom rastlín, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 228/2013, (EÚ) č. 652/2014 a (EÚ) č. 1143/2014 a zrušujú smernice Rady 69/464/EHS, 74/647/EHS, 93/85/EHS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES a 2007/33/ES: (Ú. v. EÚ L 317, 23.11.2016, s. 4 – 104) v platnom znení (ďalej len „nariadenie (EÚ)2016/2031“)
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/2072 z 28. novembra 2019, ktorým sa stanovujú jednotné podmienky vykonávania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031, pokiaľ ide o ochranné opatrenia proti škodcom rastlín, a ktorým sa zrušuje nariadenie Komisie (ES) č. 690/2008 a ktorým sa mení vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2018/2019: (Ú. v. EÚ L 319, 10.12.2019, s. 1 – 279) v platnom znení
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1702 z 1. augusta 2019, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031 zostavením zoznamu prioritných škodcov: (Ú. v. EÚ L 260, 11.10.2019, s. 8 – 10)
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 z 15. marca 2017 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín, o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, (ES) č. 396/2005, (ES) č. 1069/2009, (ES) č. 1107/2009, (EÚ) č. 1151/2012, (EÚ) č. 652/2014, (EÚ) 2016/429 a (EÚ) 2016/2031, nariadení Rady (ES) č. 1/2005 a (ES) č. 1099/2009 a smerníc Rady 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES a 2008/120/ES a o zrušení nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 a (ES) č. 882/2004, smerníc Rady

- 89/608/EHS, 89/662/EHS, 90/425/EHS, 91/496/EHS, 96/23/ES, 96/93/ES a 97/78/ES a rozhodnutia Rady 92/438/EHS (nariadenie o úradných kontrolách): (Ú. v. EÚ L 95, 7.4.2017, s. 1 – 142) v platnom znení, (ďalej len „nariadenie o úradných kontrolách“)
- Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2016/159 zo 4. februára 2016, ktorým sa stanovujú postupy predkladania žiadostí o granty a žiadostí o platbu, ako aj súvisiacich informácií, pokiaľ ide o núdzové opatrenia proti škodcom rastlín podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 652/2014: (Ú. v. ES L 031 6.2.2016) v platnom znení.
 - Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1715 z 30. septembra 2019, ktorým sa stanovujú pravidlá fungovania systému riadenia informácií pre úradné kontroly a jeho zložiek („nariadenie o IMSOC“): (Ú. v. ES L 261 14.10.2019) v platnom znení
 - Zákon č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 405/2011“)
 - Zákon č. 277/2023 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 227/2023“)

3. Popis *Bactericera cockerelli*

Živočíšny druh patrí taxonomicky do triedy *Insecta* – hmyz, radu *Hemiptera* – polokrídlavce, čeľade *Triozidae*, rodu *Bactericera*.

3.1 Životný cyklus *Bactericera cockerelli*

Dôležitý prvok, ktorý ovplyvňuje biológiu *Bactericera cockerelli* je počasie. *Bactericera cockerelli* je prispôbená teplému, ale nie horúcemu počasiu. Chladné počasie jej vyhovuje počas migrácie. Optimálne podmienky pre vývin sú 27°C, pri 32°C sa znižuje prežívanie, liahnutie a kladenie vajíčok a úplne sa zastavuje pri teplote 35°C. Jedna generácia sa vyvinie za 3-5 týždňov v závislosti od teploty. Počet generácií sa medzi regiónmi značne odlišuje, zvyčajne v rozmedzí 3-7 generácií.

Vajíčka sú kladené jednotlivo, prevažne na vrchnej alebo spodnej strane listu, najčastejšie pri okraji, ale niektoré sa môžu nachádzať na všetkých nadzemných častiach hostiteľských rastlín. Vajíčka sú oválne, nesené na tenkých stopkách, ktoré pripájajú jeden koniec vajíčka k listu. Spočiatku sú bledožlté, neskôr tmavožlté až oranžové. K liahnutiu lariev dochádza 3-7 dní po nakladení vajíčok.

Larvy (nymfy) sa väčšinou nachádzajú na spodnej strane listu, preferujú tienisté lokality a počas celého vývoja ostávajú sedavé. Larva je pri pohľade zhora elipsovité, z profilu veľmi sploštená. Larva má 5 instarov odlišujúcich sa veľkosťou aj ďalšími morfológickými znakmi. Mladé larvy sú oranžové, neskôr žlto-zelené a dospelé sú zelené. Zložené oči sú výrazné, červenkasté. Celkový čas potrebný na vývin larvy závisí od teploty a hostiteľskej rastliny, priemerne je to 12–24 dní.

Larvy aj dospelé jedince produkujú veľké množstvo belavých kôpok lepkavej medovice. Na rozdiel od lariev sú dospelé jedince aktívne. Vedia dobre lietať a v prípade nebezpečia ihneď odskočia. Obdobie pred kladením vajíčok trvá bežne 10 dní, obdobie kladenia vajíčok do 53 dní, teda celková dĺžka života dospelých jedincov sa pohybuje v rozmedzí 20 – 62 dní. Samičky prežívajú dva až trikrát dlhšie ako samčeky, v závislosti od hostiteľskej rastliny, na ktorej sa vyskytujú. Samička nakladie za život priemerne 300-500 ks vajíčok.

Prezimujú dospelé jedince. Dospelé jedince sú malé, merajú okolo 2,5-2,75 mm. Veľmi sa podobajú na malé cikády, pretože majú zložené krídla pozdĺž tela do tvaru strechy. Majú 2 páry čírych krídel, predný pár je väčší ako zadný. Tykadlá sú dlhé ako hrud'. Sfarbenie tela je spočiatku bledozelené, neskôr tmavne až čierne. Na hlave a hrudníku má biele alebo žlté pásiky a belavé pásiky na prvom a poslednom segmente bruška. Tieto biele pásiky sú charakteristické pre *Bactericera cockerelli*, najmä široký, priečny biely pruh na prvom brušnom segmente a biely pásik v tvare „obráteneho V“ na poslednom segmente.

3.2 Symptomatické prejavy *Bactericera cockerelli*

Na nadzemných častiach zemiakov a rajčiakov medzi charakteristické príznaky napadnutia patrí spomalený rast, vzpriamenosť nových listov, chloróza, fialovenie mladých listov, skrakovanie a zhutňovanie listov, stáčanie listov smerom nahor pozdĺž celej rastliny, skrútené a zhrubnuté terminálne internódiá, množstvo malých nekvalitných plodov. Listy sú pokryté belavými kôpkami lepkavej medovice. Symptómy na podzemných častiach zahŕňajú veľké množstvo maličkých zdeformovaných hl'úz. Ďalšie symptómy na hl'uzách zemiakov súvisia s prenášaním *Candidatus Liberibacter solanacearum* - odumieranie stolónov, zhnednutie cievnych zväzkov a tmavé nevzhľadné prúžky na reze hl'uzou. Po vypražení sa tieto symptómy zväzujú a lupienky alebo hranolčky vyrobené z napadnutých zemiakov majú na povrchu veľmi tmavé škvrny alebo pruhy, čím sa stávajú pre komerčné použitie neakceptovateľné.

4. Kompetencie orgánov rastlinolekárskej starostlivosti v oblasti kontroly výskytu škodcov

Zodpovednosť za kontrolu *Bactericera cockerelli* na území SR má ÚKSÚP. Kontroly metodicky riadi a usmerňuje OOR (Sekcia poľnohospodárskych vstupov a kontroly) ÚKSÚP. Výkon kontroly v teréne vykonávajú oblastní OOR ÚKSÚP.

4.1 MPRV SR:

- schvaľuje NPP,
- koordinuje úlohy jednotlivých zodpovedných orgánov v rámci svojej pôsobnosti,
- je koordinačným a rozhodujúcim orgánom v prípade sporov v rámci spolupráce s orgánmi v pôsobnosti Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

4.2 ÚKSÚP:

Po potvrdení výskytu *Bactericera cockerelli*

4.2.1 ÚKSÚP (vecne príslušný odbor ochrany rastlín)

- nariadi podľa § 9 ods. 2 zákona č. 405/2011 Z. z. v súlade s bodom 13 tohto NPP rastlinolekárske opatrenia zamerané na eradikáciu *Bactericera cockerelli* pre vlastníkov alebo užívateľov pozemkov vo vymedzenej oblasti,
- vypracuje akčný plán podľa čl. 27 nariadenia (EÚ) 2016/2031,

- informuje Európsku komisiu a ostatné členské štáty o výskyte *Bactericera cockerelli* a prijatých opatreniach.

4.2.2 Odbor ochrany rastlín:

a) vedúci oddelenia vnútornej karantény:

- koordinuje všetky činnosti súvisiace s týmto pohotovostným plánom,
- z dostupných podkladov určuje vymedzenú oblasť,
- zabezpečuje informovanosť v rámci vymedzenej oblasti (registrované subjekty, užívatelia a vlastníci pôdy, obecné a mestské úrady a pod.),
- komunikuje s dotknutými subjektami, užívateľmi a vlastníkmi pozemkov,
- organizuje osobné stretnutia dotknutých subjektov, užívateľov a vlastníkov pôdy nachádzajúcich sa vo vymedzenej oblasti,
- zabezpečuje školenia pre osoby, ktoré sú, okrem rastlinolekárskeho inšpektorov, zapojené do prieskumu a odberu vzoriek,
- zhromažďuje podklady pre dodatočné finančné zabezpečenie úloh vyplývajúcich z tohto pohotovostného plánu.

b) koordinátor prieskumov škodlivých organizmov:

- zabezpečuje informovanosť verejnosti,
- spracúva informácie a podklady z terénnych kontrol,
- vypracúva mapy miest prieskumu vzorkovania a vymedzených oblastí.

c) pracovník 1 oddelenia vnútornej karantény:

- prijíma oznámenia z podozrenia na výskyt *Bactericera cockerelli*,
- vypracúva rozhodnutia na eradikáciu výskytu *Bactericera cockerelli*,
- vypracúva plány prieskumu a odberu vzoriek vo vymedzenej oblasti,
- spolupracuje pri určovaní vymedzenej oblasti,
- koordinuje kontrolu vykonania nariadených rastlinolekárskeho opatrení.

d) pracovník 2 oddelenia vnútornej karantény:

- zhromažďuje písomné dokumenty súvisiace s výskytom *Bactericera cockerelli*,
- spolupracuje pri zabezpečení materiálneho vybavenia rastlinolekárskeho inšpektorov,
- zhromažďuje podklady pre zabezpečenie odškodnenia dotknutých subjektov.

e) *pracovník zastupujúci SR na zasadnutiach SCoPAFF:*

- zasiela správy o výskyte *Bactericera cockerelli* a vydaných eradikačných opatreniach Komisii a členským štátom,
- v prípade potreby komunikuje s dotknutým štátom, do ktorého by zasiahla vymedzená oblasť *Bactericera cockerelli*,
- komunikuje s Komisiou ohľadom odškodnenia dotknutých subjektov.

f) *vedúci oddelenia kontroly ochrany rastlín:*

- rozhoduje o presunoch rastlinolekárskeho inšpektorov do vymedzených oblastí v rámci SR za účelom vykonávania prieskumu a vzorkovania na *Bactericera cockerelli*,
- zabezpečuje materiálne vybavenie rastlinolekárskeho inšpektorov.

g) *rastlinolekárske inšpektori:*

- vykonávajú v teréne prieskum a odber vzoriek *Bactericera cockerelli*,
- poskytujú podklady na určenie vymedzenej oblasti.

4.2.3 Sekcia poľnohospodárskych vstupov a kontroly – riaditeľ:

- rozhoduje o zapojení inšpektorov z iných odborov Sekcie poľnohospodárskych vstupov a kontroly do prieskumu a vzorkovania vo vymedzených oblastiach *Bactericera cockerelli*.

4.2.4. Odbor diagnostických laboratórií (Sekcia laboratórnych činností):

- prioritne vykonáva diagnostické rozbory vzoriek z vymedzenej oblasti na *Bactericera cockerelli*,
- zabezpečuje materiálne vybavenie potrebné pre diagnostiku vysokých počtov vzoriek tak, aby sa zbytočne nepredlžoval čas diagnostiky.

5. Prístup príslušných orgánov do priestorov profesionálnych prevádzkovateľov, iných príslušných prevádzkovateľov a fyzických osôb

Podľa § 10 zákona č. 405/2011 Z. z. rastlinolekárskeho inšpektor je oprávnený vstupovať na pozemky a do prevádzkových priestorov, v ktorých sa rastliny, rastlinné produkty alebo iné predmety pestujú, vyrábajú, používajú, skladujú, uvádzajú na trh alebo sú v nich inak prítomné. Zároveň má rastlinolekárskeho inšpektor oprávnenie vstupovať do dopravných prostriedkov, ktorými sa prepravujú samotné rastliny, rastlinné produkty alebo iné predmety.

6. Podozrenie z výskytu *Bactericera cockerelli*

Podľa § 8 ods. 1 písm. b) zákona č. 405/2011 sú osoby na úseku rastlinolekárskej starostlivosti povinné bezodkladne oznámiť OOR ÚKSÚP výskyt, rozširovanie alebo podozrenie z výskytu karanténnych škodcov Únie alebo príznaky napadnutia alebo poškodenia týmito škodlivými organizmami.

6.1 Opatrenia, ktoré musia ihneď prijať profesionálni prevádzkovatelia

Ak má profesionálny prevádzkovateľ podozrenie na výskyt karanténneho škodcu Únie *Bactericera cockerelli* na rastlinách, rastlinných produktoch alebo iných predmetoch, ktoré sú pod kontrolou daného prevádzkovateľa, ihneď toto podozrenie oznámi OOR ÚKSÚP, aby tento prijal opatrenia v súlade s článkom 10 nariadenia 2016/2031. Profesionálny prevádzkovateľ v prípade potreby takisto ihneď prijme predbežné opatrenia s cieľom zabrániť usídleniu a šíreniu škodcu *Bactericera cockerelli*.

6.2 Opatrenia, ktoré majú prijať osoby iné ako profesionálni prevádzkovatelia

Každá osoba iná ako profesionálny prevádzkovateľ, ktorá má odôvodnené podozrenie na výskyt karanténneho škodcu Únie *Bactericera cockerelli*, ihneď oznámi túto skutočnosť OOR ÚKSÚP. Ak sa oznámenie nepodá písomne, OOR ÚKSÚP o ňom vyhotoví úradný záznam. Uvedená osoba poskytne informácie o tomto výskyte, ktoré má k dispozícii.

Osoba, ktorá podala oznámenie konzultuje s OOR opatrenia, ktoré je potrebné prijať na zabránenie šírenia škodcu *Bactericera cockerelli* a jeho odstránenie z dotknutých rastlín, rastlinných produktov alebo iných predmetov a v náležitom prípade z priestorov danej osoby.

Hlásenie podozrenia výskytu škodcu *Bactericera cockerelli* možno realizovať telefonicky na telefónnom čísle 02/59 88 03 45, e-mailom na ochrana@uksup.sk alebo písomne na adresu:

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave
Odbor ochrany rastlín
Matúškova 21
833 16 Bratislava

Všetky nahlásené podozrenia z výskytu je potrebné prešetriť rastlinolekáorskými inšpektormi ÚKSÚP. Okrem miesta podozrivého na výskyt je potrebné skontrolovať aj jeho bezprostredné okolie. Kontrola je zameraná na hostiteľov *Bactericera cockerelli* v danej lokalite. Kontrolovaný je ich zdravotný stav a v prípade potreby sa odoberie vzorka na diagnostický rozbor. Z danej kontroly podá rastlinolekáorský inšpektor podrobnú správu prostredníctvom Záznamu o vykonaní kontroly – A OOR ÚKSÚP.

V prípade oznámenia od iného členského štátu, že vymedzená oblasť zriadená týmto členským štátom zasahuje na územie SR, ÚKSÚP postupuje podľa konkrétnej situácie spôsobenej týmto oznámením a v súlade s týmto pohotovostným plánom.

7. Postupy na zaznamenanie zistení výskytu *Bactericera cockerelli*

Aby sa potvrdila prítomnosť *Bactericera cockerelli* je potrebné odobrať vzorku škodcu alebo časti napadnutého rastlinného materiálu. V porastoch hostiteľských rastlín sa hľadajú rastliny s príznakmi po poškodení mériami, prípadne vajíčka a larvy na listoch. Vzorku tvorí nadzemná časť rastliny, najlepšie aj s niektorým z vývojových štádií škodcu. Na odchyt dospelých jedincov je možné použiť smýkaciu sieť, ale aj feromónové lapače a žlté lepové

dosky. Vzorky možno odoberať počas celého roka. Nakoľko ide o karanténny materiál, je potrebné zabezpečiť, aby bola vzorka zabalená tak, aby nedošlo k poškodeniu obalu a prípadnému ďalšiemu šíreniu *Bactericera cockerelli*. Vzorka slúžiaca na rozbor musí byť označená identifikačnými údajmi, aby bolo možné vzorky v laboratóriu spárovať s informáciami uvedenými v priloženom Zázname o odbere vzorky, ktorý musí obsahovať najmenej: jedinečné číslo odberu, dátum odberu, miesto odberu vrátane GPS súradníc, typ výsadby, názov subjektu, z ktorého bola vzorka odobratá, názov hostiteľa, príznakovosť a meno vzorkovateľa. Záznamy o odbere vzorky sú v písomnej aj/alebo elektronickej podobe v elektronickom systéme ÚKSÚP.

Prieskum a vzorkovanie vykonávajú aj ďalšie vyškolené osoby a iné fyzické osoby delegované na tieto činnosti v súlade s článkom 30 nariadenia o úradných kontrolách.

8. Diagnostické laboratória

Odobraté vzorky rastlín prípadne samotného škodcu akéhokoľvek vývinového štádia (usmrtené, prípadne živé, pri ktorých je nevyhnutné zabrániť náhodnému vypusteniu), sú zasielané do jednotlivých diagnostických laboratórií Sekcie laboratórných činností ÚKSÚP na adresy:

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave
Odbor diagnostických laboratórií
Referát karanténnej diagnostiky Bratislava
Majerská 326/47
900 41 Rovinka

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave
Odbor diagnostických laboratórií
Referát karanténnej diagnostiky Košice
Letná 3
041 39 Košice

Diagnostické metódy

Pre stanovenie prítomnosti *Bactericera cockerelli* v odobratých vzorkách bude použitý Diagnostic Protocol for the detection of the Tomato Potato Psyllid, *Bactericera cockerelli* (Šulc), Australian Government, Department of Agriculture, 2017.

Referenčné laboratória EÚ pre hmyz a roztoče:

konzorcium pod vedením French Agency for Food, Environmental and Occupational Health and Safety (ANSES)
Plant Health Laboratory, Entomology and Invasive Plants Unit
755 avenue du campus Agropolis
CS 30016, 34988 Montferrier-sur-Lez cedex
Francúzsko,

ktorého súčasťou je aj:

Austrian Agency for Health and Food Safety
AGES, Institute for Sustainable Plant Production
Spargelfeldstraße 191
1220 Viedeň
Rakúsko

9. Potvrdenie výskytu *Bactericera cockerelli*

Po potvrdení výskytu *Bactericera cockerelli* ÚKSÚP informuje dotknutý subjekt, v ktorom bol potvrdený výskyt škodcu o tomto výskyte a potrebe prijatia eradikačných opatrení. ÚKSÚP následne vypracuje akčný plán, ktorý musí vychádzať z NPP pre prípad podozrenia a výskytu prioritného škodcu *Bactericera cockerelli*.

Po potvrdení výskytu *Bactericera cockerelli*, ÚKSÚP zhromaždí tieto informácie:

- pravdepodobný pôvod *Bactericera cockerelli*, ak je podozrenie, že pôvodcom ohniska je zásielka rastlín,
- geografickú polohu daného výskytu vrátane akýchkoľvek abiotických faktorov, ktoré by mohli ovplyvniť ohnisko nákazy, napr. výskyt bol zaznamenaný na významnej dopravnej trase,
- mapovanie výskytu, ktoré zahŕňa zobrazenie infikovaných hostiteľov v danej lokalite s popisom (druh, odroda, štádium vývoja ...) a odhad početnosti a rozmiestnenia potenciálnych hostiteľov v bezprostrednom okolí od miesta výskytu,
- kedy a ako bol škodca zistený a identifikovaný (vrátane fotografií),
- úroveň výskytu *Bactericera cockerelli* a vývinové štádium,
- rozsah a dosah škôd,
- v závislosti od miesta výskytu – informácie o dovoze hostiteľov do dotknutého subjektu za obdobie posledných 12 mesiacov,
- v závislosti od miesta výskytu – nedávny vývoz alebo presun hostiteľov do iných subjektov z infikovaného subjektu,
- v závislosti od miesta výskytu – prístupnosť miesta pre mechanizáciu na likvidáciu hostiteľov,
- ošetrovanie hostiteľov, ktoré by mohlo ovplyvniť vývoj symptómov alebo diagnostiku škodcu,
- pri zásielkach podrobné informácie o mieste pôvodu dovezeného tovaru.

10. Geografické určenie vymedzenej oblasti

Po potvrdení výskytu *Bactericera cockerelli* rastlinolekárski inšpektori vykonajú delimitačný prieskum za účelom určenia zamorenej zóny a zistenia rozšírenia *Bactericera cockerelli* na danom území.

Prieskum sa začína od potvrdeného napadnutého hostiteľa a pokračuje smerom von od neho. Skontrolovaní musia byť všetci hostitelia.

10.1 Určenie vymedzenej oblasti

Na základe delimitačného prieskumu *Bactericera cockerelli* OOR určí **vymedzenú oblasť** nasledovne:

I. **Potvrdenie výskytu v uzatvorenom prostredí** (skleníky a fóliovníky), kde vymedzená oblasť pozostáva zo:

- **zamorenej zóny**, ktorá predstavuje zamorený skleník alebo fóliovník a
- **nárazníkovej zóny**, ktorá obklopuje zamorenú zónu s polomerom aspoň 1 km od vonkajšieho okraja zamorenej zóny.

Do nárazníkovej zóny môžu patriť aj ďalšie priestory, ktoré boli vystavené riziku prenosu *Bactericera cockerelli*, pričom sa jej veľkosť vzhľadom na konkrétny stav a situáciu môže zväčšiť.

II. **Potvrdenie výskytu vo vonkajších – poľných podmienkach**, kde vymedzená oblasť pozostáva zo:

- **zamorenej zóny**, teda miesta výskytu, v ktorej sa nachádzajú všetky hostiteľské rastliny (vrátane burín), o ktorých je známe, že boli napadnuté *Bactericera cockerelli*, všetky symptomatické rastliny a rastliny pravdepodobne napadnuté s ohľadom na ich umiestnenie v blízkosti napadnutých rastlín a taktiež akýkoľvek iný priestor predstavujúci riziko,
- **nárazníkovej zóny**, ktorá obklopuje zamorenú zónu, s polomerom aspoň 2 km od vonkajšieho okraja zamorenej zóny.

Presné vymedzenie zamorenej zóny a nárazníkovej zóny je založené na náležitých vedeckých princípoch, biologických vlastnostiach *Bactericera cockerelli*, rozsahu zamorenia a rozložení hostiteľských rastlín v príslušnej oblasti.

V rámci vymedzených oblastí ÚKSÚP zvyšuje informovanosť verejnosti o nebezpečenstve *Bactericera cockerelli* a o opatreniach prijatých na zabránenie jeho ďalšiemu šíreniu mimo týchto oblastí. ÚKSÚP zabezpečí, aby široká verejnosť a profesionálni prevádzkovatelia mali informácie o vymedzených oblastiach.

Vymedzená oblasť vytvorená na základe výsledkov delimitačného prieskumu rastlinolekárskeho inšpektorov musí byť stanovená čo najskôr od zistenia pozitívneho výskytu, nakoľko prioritou je zabránenie šíreniu *Bactericera cockerelli* do ďalších lokalít. To si vyžaduje rýchlu reakciu od zistenia výskytu a rovnako aj dostatočný počet vyškolených osôb, ktorí v teréne zabezpečujú tieto kontroly. Na urýchlenie určenia vymedzenej oblasti môže ÚKSÚP v prípade potreby využiť aj snímkovanie dronmi pri dodržaní príslušných legislatívnych predpisov.

10.2 Výnimky z určenia vymedzenej oblasti

ÚKSÚP sa môže rozhodnúť nezriaďovať vymedzenú oblasť, ak je splnená jedna z týchto podmienok:

- a) existujú dôkazy, že *Bactericera cockerelli* bola zavlečená do oblasti s rastlinami alebo rastlinným materiálom, ktoré boli napadnuté pred ich vstupom do príslušnej oblasti a je zaručené, že nedošlo k usadeniu *Bactericera cockerelli* a že šírenie a množenie nie je možné vzhľadom na jeho biologické vlastnosti, alebo
- b) existujú dôkazy, že výskyt *Bactericera cockerelli* je izolovaný nález, ktorý bezprostredne súvisí s hostiteľskou rastlinou alebo rastlinným materiálom pričom sa nepredpokladá jeho udomácnenie a je zaručené, že nedošlo k udomácneniu *Bactericera cockerelli* a že šírenie a množenie nie je možné vzhľadom na jeho biologické vlastnosti.

Ak ÚKSÚP využije výnimku z určenia vymedzenej oblasti, musí:

- a) okamžite nariadiť opatrenia na zabezpečenie urýchlenej eradikácie *Bactericera cockerelli* a vylúčenie možnosti jeho šírenia,
- b) zabezpečiť pravidelné a intenzívne monitorovanie zahŕňajúce celé vegetačné obdobie porastov na voľných plochách a celý kalendárny rok v rýchlaniach a jeden ďalší rok vrátane monitorovania v priebehu najmenej 2 po sebe nasledujúcich rokov v okruhu s polomerom aspoň 1 km okolo napadnutých rastlín alebo miesta, na ktorom bol zistený výskyt *Bactericera cockerelli*,
- c) nariadiť zničenie akéhokoľvek napadnutého rastlinného materiálu,
- d) zabezpečiť čo najdôkladnejšie vyšetrenie pôvodu napadnutia vysledovaním rastlín alebo rastlinného materiálu a ich preskúmanie na účely zistenia akýchkoľvek stôp po napadnutí,
- e) nariadiť prípadne iné opatrenie, ktoré môže prispieť k eradikácii *Bactericera cockerelli* pričom sa zohľadňuje norma ISPM č. 9 a uplatňuje integrovaný prístup podľa princípov stanovených v norme ISPM č. 14.

11. Informovanie Komisie, ostatných členských štátov, dotknutých profesionálnych prevádzkovateľov a verejnosti o výskyte *Bactericera cockerelli*

Ak je úradne potvrdená prítomnosť *Bactericera cockerelli* na území SR ÚKSÚP zabezpečí:

1. informovanie Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR,
2. informovanie Komisie a ostatných členských štátov o výskyte prioritného škodcu *Bactericera cockerelli* v súlade s nariadením o IMSOC. Správa obsahuje minimálne počty a lokality s výskytom *Bactericera cockerelli* vrátane máp, počtu napadnutých rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov, ktoré boli identifikované, ovzorkované a testované, ako aj samotné výsledky laboratórnych testov. Taktiež je potrebné oznámiť Komisii a ostatným členským štátom opatrenia, ktoré boli prijaté a ktoré sa rozhodla SR prijať na eradikáciu *Bactericera cockerelli*. Podobne sa postupuje aj v prípade zistenia výskytu v ďalšej oblasti, kde výskyt *Bactericera cockerelli* predtým nebol známy. Vymedzené oblasti a zároveň aj ich zmeny, oznámi ÚKSÚP Komisii a ostatným členským štátom do jedného mesiaca odo dňa, keď sa zistila prítomnosť *Bactericera cockerelli*.

Akýkoľvek dôkaz poukazujúci na prítomnosť *Bactericera cockerelli* v nárazníkovej zóne sa Komisii a ostatným členským štátom oznamuje bezodkladne,

3. informovanie verejnosti o opatreniach, ktoré prijal a ktoré plánuje prijať, a o všetkých opatreniach, ktoré majú prijať príslušné kategórie profesionálnych prevádzkovateľov alebo iné osoby,
4. organizovanie pravidelných stretnutí, ktorých cieľom je riešiť aktuálny stav šírenia *Bactericera cockerelli*, prijaté opatrenia, financovane, zvyšovanie povedomia o výskytoch a pod.

12. Dohľad a eradikácia

V prípade, že počas prieskumov sa nezistia napadnuté hostiteľské rastliny a nie sú ani žiadne dôkazy o možnej prítomnosti *Bactericera cockerelli*, situácia sa vyhodnotí tak, že sa *Bactericera cockerelli* nemohla ďalej šíriť do prostredia, ÚKSÚP pristúpi k **dohľadu** nad miestom výskytu. Takéto miesto je potrebné niekoľkokrát v priebehu roka skontrolovať, pričom prieskumy sa vykonávajú vo vymedzenej oblasti určenej podľa bodu 10.1. Okrem toho sa zisťujú aj príznaky napadnutia, vzorkovanie a testovanie na prítomnosť *Candidatus Liberibacter solanacearum*. Pri tomto intenzívnom prieskume sa vykonávajú kontroly každého hostiteľa vrátane využitia lapačov. Tie sa nainštalujú v okolí miesta výskytu na slnečnú stranu porastu a pravidelne raz za dva týždne sa skontrolujú. Tento prieskum a dotknutý subjekt sú pod stálou rastlinolekárskou kontrolou najmenej 2 roky.

V prípade, že sa počas prieskumov **nezistia príznakové rastliny**, ale existuje vysoká pravdepodobnosť, že sa dospelé jedince *Bactericera cockerelli* rozšírili do okolitého prostredia, je potrebné vykonávať prísnejší dohľad nad miestom výskytu, ktorý je popísaný v časti 14. „Prieskumy vymedzených oblastí pre *Bactericera cockerelli*“. Po stanovení vymedzených oblastí je potrebné vykonávať ich každoročné pravidelné kontroly.

V prípade, že sa počas prieskumov **zistia príznakové rastliny**, je potrebné vykonať eradikáciu.

13. Rastlinolekárske opatrenia

V prípade potvrdenia výskytu *Bactericera cockerelli* ÚKSÚP rozhodnutím nariadi rastlinolekárske opatrenia, ktoré musí prijať a realizovať osoba, ktorá je užívateľom dotknutých pozemkov s napadnutými rastlinami alebo má pod kontrolou dotknutý tovar. Vykonanie opatrení sa musí zabezpečiť rýchlo a účinne. Preto je dôležitá vzájomná komunikácia vo fáze prípravy rozhodnutia medzi ÚKSÚP a dotknutým subjektom ohľadom reálnych možností vykonania potrebných opatrení z hľadiska materiálneho vybavenia a finančného krytia. V prípade výskytu u profesionálneho prevádzkovateľa dostane subjekt pokyny s predbežnými opatreniami ešte pred zaslaním rozhodnutia, ktorých cieľom je znížiť riziko šírenia škodcu. Rozhodnutie sa zasiela dotknutému subjektu a rastlinolekárskemu inšpektorovi spolu s termínom vykonania opatrení. Subjekt zabezpečí mechanizáciu na likvidáciu rastlín, zlikviduje napadnuté rastliny a zabezpečí čistenie a dezinfekciu mechanizácie na vlastné náklady. Ak subjekt dané opatrenia nevykoná, zabezpečí ich vykonanie ÚKSÚP na náklady daného subjektu. Na zabezpečenie mechanizácie na likvidáciu rastlín, ich čistenie a dezinfekciu nie je potrebné vyhlasovať výberové konanie, ale ich možno realizovať priamym zadaním, čo

zabezpečí ÚKSÚP. Stroje, zariadenia a služby na likvidáciu rastlín) sa prednostne získavajú na miestnej úrovni.

Opatrenia je potrebné vykonať pod dohľadom rastlinolekárskeho inšpektora, prípadne pri rozsiahlejších opatreniach rastlinolekársky inšpektor vykoná kontrolu po ukončení realizácie uložených opatrení. Z následnej kontroly je potrebné spísať záznam s podrobným popisom vykonaných opatrení.

Rastlinolekárske opatrenia zamerané na eradikáciu:

ÚKSÚP prijme na poliach alebo v skleníkoch s hostiteľskými rastlinami tieto opatrenia:

- a) zákaz premiestňovania materiálu, zariadení a strojov, ktoré môžu mať za následok prenos *Bactericera cockerelli*,
- b) kontrola príznakov *Candidatus Liberibacter solanacearum* a testovanie napadnutých rastlín a škodcu na *Candidatus Liberibacter solanacearum*,
- c) zistené ohnisko musí byť čo najskôr ošetrené pomocou schváleného autorizovaného insekticídneho prípravku na ochranu rastlín zvonku aj zvnútra,
- d) všetky hostiteľské rastliny v zamorenej zóne (vrátane stoniek, hlúz a burín z čeľade *Solanaceae*) musia byť zozbierané a zlikvidované na mieste, ideálne spálením, resp. iným povoleným spôsobom (zakopané do hĺbky najmenej 0,5 m),
- e) skleníky, stroje, nástroje a pracovné odevy sa musia dezinfikovať,
- f) zákaz pestovať hostiteľské rastliny v zamorenom skleníku po dobu dĺžky života dospelých jedincov *Bactericera cockerelli* (aspoň 2 mesiace),
- g) zákaz pestovať hostiteľské rastliny na poliach v zamorenej a nárazníkovej zóne po dobu najmenej dvoch po sebe nasledujúcich rokov,
- h) zničenie všetkých voľne rastúcich a burinných hostiteľských rastlín v zamorenej zóne a vo vnútri nárazníkovej zóny v roku nasledujúcom po zistení výskytu *Bactericera cockerelli*, a to buď mechanicky zapravením pod vrstvu pôdy s hrúbkou minimálne 50 cm (v prípade nízkeho výskytu týchto rastlín) alebo pomocou účinného herbicídu.

14. Prieskumy vymedzených oblastí pre *Bactericera cockerelli*

Vo vymedzených oblastiach vykonávajú rastlinolekárski inšpektori každoročné prieskumy uvedené v článku 19 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2016/2031 s cieľom zistiť prítomnosť *Bactericera cockerelli* a príznaky napadnutia *Candidatus Liberibacter solanacearum*.

Prieskum sa začína od **potvrdeného napadnutého hostiteľa** a pokračuje smerom von od neho. Skontrolované musia byť **všetky** hostiteľské rastliny v okolí s polomerom aspoň **2 km** závislosti od pravdepodobného rozsahu rozšírenia *Bactericera cockerelli* a viditeľných príznakov napadnutia, **a to v pravidelných intervaloch**, napr. skontrolovaný hostiteľ každých 100 m. Do týchto intenzívnych prieskumov sú zahrnutí **všetci rastúci hostitelia**. V prípade potreby rastlinolekársky inšpektor odoberie vzorku hostiteľskej rastliny.

Ak sa zistí, že je napadnutých viac rastlín, prieskumy sa musia rozšíriť tak, aby bol vykonaný **intenzívny prieskum**, teda kontrola **všetkých** hostiteľov v **okruhu aspoň 2 km** od týchto nových pozitívnych výskytov.

Predpokladaný počet lapačov a vzoriek sa určí pomocou štatistického nástroja RIBESS+.

Hranica medzi zamorenou a nárazníkovou zónou sa v teréne monitoruje pomocou žltých lepových dosiek, ktoré je potrebné inštalovať v dostatočnej vzdialenosti od seba a na slnečnú stranu porastu. Tieto žlté leповé dosky je potrebné pravidelne kontrolovať a ich vzorky včas vyhodnocovať. Veľkosť nárazníkovej zóny, ktorá je vedľa zamorenej zóny a obklopuje ju, je určená s polomerom podľa bodu 10.

Hranice zamorenej a nárazníkovej zóny sa v prípade zistenia nového výskytu v nárazníkovej zóne musia prehodnotiť a ich veľkosť sa stanoví na základe ďalších prieskumov.

Hostiteľov vo vymedzených oblastiach je potrebné pravidelne kontrolovať v optimálnom časovom období. Tieto kontroly sa zamerajú na symptomatické prejavy.

15. Zrušenie vymedzenej oblasti

Ak sa počas prieskumu vymedzených oblastí v období 2 rokov nezistí žiadny pozitívny výskyt *Bactericera cockerelli*, daná vymedzená oblasť sa môže zrušiť vrátane všetkých rastlinolekárskeho opatrení s ňou súvisiacich.

16. Protokoly, v ktorých sú opísané metódy vizuálnych prehliadok, odberu vzoriek a laboratórneho testovania

V metodickom pokyne - Metodický pokyn zisťovania výskytu karanténnych škodcov Únie a ostatných vybraných škodcov, ktorým sa pri terénnych prehliadkach riadia rastlinolekárski inšpektori, sú použité nasledovné protokoly:

- EPPO Data sheets on pests recommended for regulation – *Bactericera cockerelli*,
- Pest survey card on *Bactericera cockerelli*.

Všetky kontroly, odbery vzoriek, diagnostika a aj všetky náklady je potrebné riadne zdokumentovať.

17. Zásady odbornej prípravy a školení

Rastlinolekárski inšpektori OOR absolvujú pravidelné každoročné zaškolenie ohľadom prieskumu a opatrení týkajúcich sa kontroly *Bactericera cockerelli*. V prípade pozitívneho výskytu *Bactericera cockerelli* a následného potrebného zvýšenia počtu osôb na vykonávanie kontrol v teréne, poverení zamestnanci OOR vykonajú neodkladné zaškolenie ďalších fyzických osôb na účely vykonávania prieskumu.

Okrem toho ÚKSÚP zverejňuje informačné letáky a vykonáva odborné prednášky zamerané na prioritných škodcov Únie s cieľom zvyšovať informovanosť obyvateľstva ohľadom ochrany rastlín pred karanténymi škodcami Únie. Verejnosť má ku všetkým informáciám prístup cez internetovú stránku ÚKSÚP www.uksup.sk.

18. Finančné zabezpečenie

Každoročné pravidelné prieskumy, vzorkovanie a diagnostika sú hradené z bežného rozpočtu dotknutých organizácií. V prípade zistenia výskytu *Bactericera cockerelli* a následného uplatňovania tohto pohotovostného plánu v praxi je potrebné finančne zabezpečiť všetky činnosti s tým súvisiace, a to finančné zabezpečenie pre:

- a) personál – mzdové náklady zamestnancov ÚKSÚP, prípadne ďalších zamestnancov zamestnaných na dobu určitú pre zabezpečenie plnenia úloh v krízových situáciách, sú kryté z rozpočtových zdrojov MPRV SR. V prípade nedostatku personálu ÚKSÚP deleguje činnosti na fyzické osoby v súlade s článkami 31 a 32 nariadenia o úradných kontrolách,
- b) materiálové vybavenie, spotrebný materiál, diagnostické testovanie, náklady na vykonanie opatrení (stroje a zariadenia použité pri likvidácii), náklady za služby, náklady za zvyšovanie informovanosti a povedomia a ostatné nevyhnutné náklady (ubytovanie, strava a pod.) – tieto náklady sú kryté z rozpočtových zdrojov MPRV SR,
- c) ÚKSÚP do 30 pracovných dní od potvrdenia výskytu *Bactericera cockerelli* predloží na MPRV SR výpočet predpokladaných nákladov na eradikačné opatrenia, v prípade akýchkoľvek zmien vo veľkosti vymedzenej zóny a s tým súvisiacou zmenou výšky predpokladaných nákladov na eradikáciu sú notifikované čo najskôr aby malo MPRV SR dostatok času na zabezpečenie finančných prostriedkov.

19. Odškodnenie v prípade nariadenia rastlinolekárskeho opatrení

MPRV SR môže odškodniť dotknuté subjekty za škody spôsobené výskytom karanténneho škodcu podľa zákona č. 277/2023 a platnej a účinnej schémy štátnej pomoci. Dotknutým subjektom sa môžu vyplatiť náklady na odškodnenie za hodnotu zničených rastlín, rastlinných produktov alebo iných predmetov podliehajúcich opatreniam uvedeným v článku 17, článku 28 ods. 1, článku 29 ods. 1 a článku 30 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2016/2031 v medziach trhovej hodnoty, ktorú by takéto rastliny, rastlinné produkty a iné predmety mali, pokiaľ by neboli dotknuté uvedenými opatreniami; prípadná zostatková hodnota sa od odškodnenia odpočítava.

Odškodnenie hospodárskych subjektov alebo majiteľov je oprávnené len v prípade, ak opatrenia boli vykonané pod dohľadom rastlinolekárskeho inšpektorov ÚKSÚP.

20. Platnosť

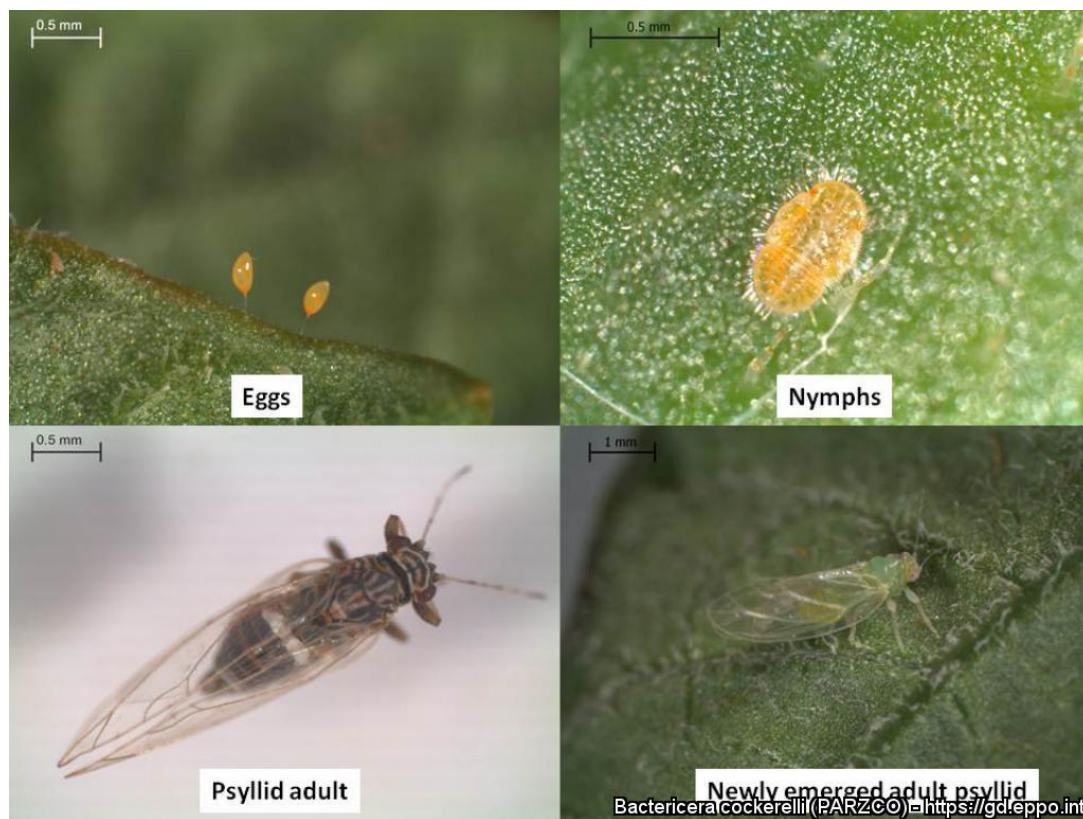
Tento národný pohotovostný plán sa uplatňuje od 1. januára 2026.

Pohotovostný plán sa vyhodnotí a aktualizuje vždy, keď to bude potrebné na jeho prispôbenie súčasným predpisom a vývoju rizika na území SR.

21. Zrušenie

Vestník MPRV SR č. 34/2023 z 27. decembra 2023 -79. Národný pohotovostný plán pre prípad podozrenia a výskytu prioritného škodcu *Bactericera cockerelli* sa zrušuje.

Obrazová príloha *Bactericera cockerelli*

Životný cyklus *Bactericera cockerelli*
(Zdroj: <https://gd.eppo.int/taxon/PARZCO/photos>)

Dospelý jedinec *Bactericera cockerelli* s vajíčkami a belavými exkrementmi
(Zdroj: <https://gd.eppo.int/taxon/PARZCO/photos>)

Bactericera cockerelli (PARZCO) - <https://gd.eppo.int>

Belavý exkrement *Bactericera cockerelli* na paprike

(Zdroj: <https://gd.eppo.int/taxon/PARZCO/photos>)

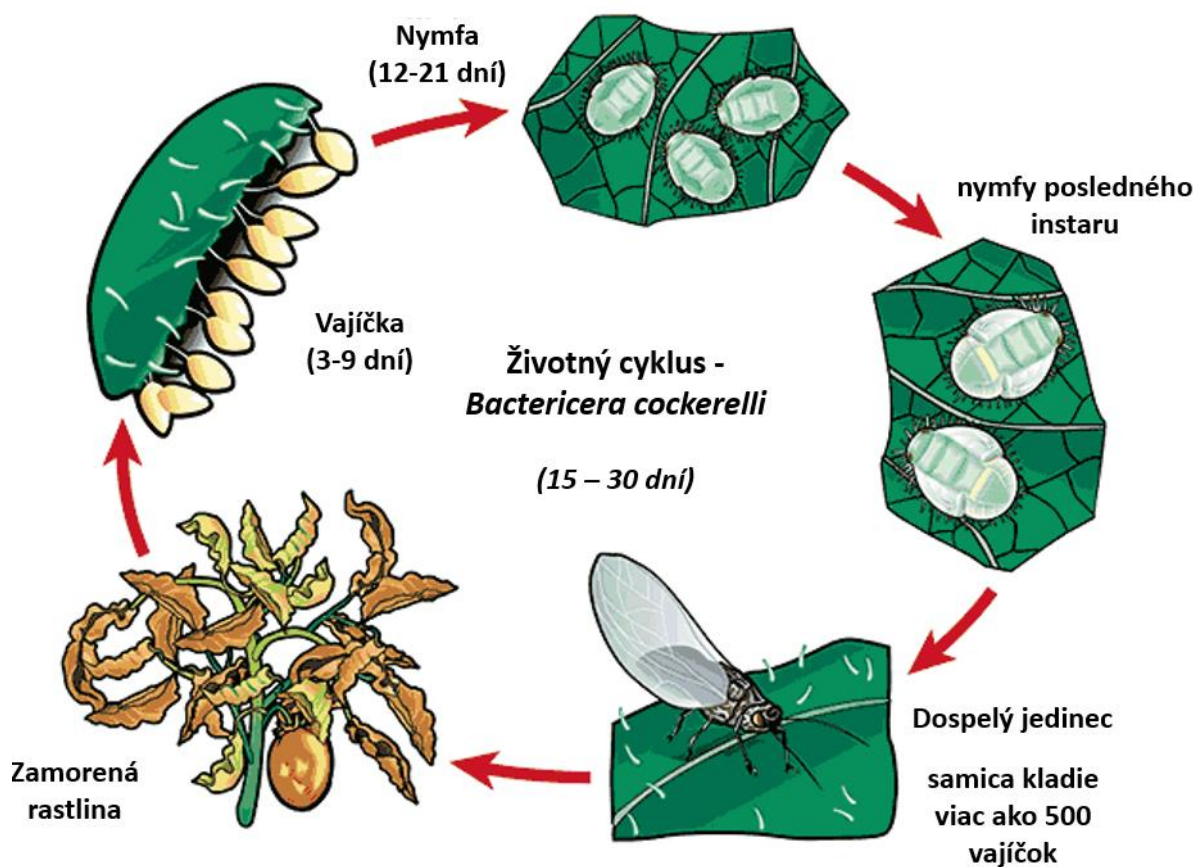

Bactericera cockerelli (PARZCO) - <https://gd.eppo.int>

Rastlina zemiaka s príznakmi – žltým sfarbením listov

(Zdroj: <https://gd.eppo.int/taxon/PARZCO/photos>)

Životný cyklus *Bactericera cockerelli*

Zoznam pomôcok pre prácu v teréne

- záhradnícke nožnice,
- nôž,
- pinzeta,
- lopatka,
- lupa,
- uzatvárateľné vrecká veľkosti podľa potreby,
- plastové uzatvárateľné nádoby, napr. fľaštičky, skúmavky,
- vhodné dezinfekčné prostriedky (etanol, Savo a pod.),
- plastové nádoby so smrtiacou látkou pre hmyz (formaldehyd) tzv. smrtičky,
- leповé doštičky alebo feromónové lapače hmyzu,
- samolepiaca žltá páska s označením rastlinolekárskej kontroly,
- prípadne ďalšie vhodné a potrebné pomôcky.

Možnosti ochrany

Plody rastlín z čeľade Ľuľkovitých dovážané do EÚ z amerického kontinentu, Austrálie a Nového Zélandu musia spĺňať osobitné požiadavky, ktoré majú zabrániť zavlečeniu tohto škodcu. V súčasnosti v kontrole proti *Bactericera cockerelli* dominuje aplikácia insekticídov, ale tento škodca si časom už dokázal vyvinúť rezistenciu, a tak je voči väčšine látok odolný. Dôvodom rezistencie voči insekticídov je najmä ich vysoká plodnosť a krátka doba vývoja jednej generácie. Medzi najčastejšie používané insekticídne účinné látky patrí cyantraniliprol, spinetoram, oxamyl, imidakloprid a tolfenpyrad. Začlenenie nových účinných látok do chemickej ochrany môže poskytnúť užitočný nástroj na zníženie rezistencie v ochrane proti tomuto škodcovi.